'רפיח'

נבנתה ביוון, במספנה בנמל פיראוס. לפני רכישתה נפגעה וטבעה, אך נמשתה מהמים, תוקנה והורכב בה מנוע. נקראה ע"ש מחנות המעצר ברפיח בהם רוכזו ונכלאו אנשי "ההגנה". יצאה מנמל בקר (יוגוסלביה) ב- 26 בנובמבר 1946, כשעל סיפונה 785 מעפילים.

בין איי יוון הייתה אמורה לחבור לסירה ולהוריד את הצוות היווני. סערה אשר התחוללה בים אילצה את 'רפיח' לתפוש מחסה במפרץ סטמפליה (יוון). לאחר מספר ימים המשיכה בדרכה לחבור עם הסירה, רב החובל החליט שוב בשל התנאים הקשים לעגון במפרצו של האי סירינה. תמרון לא מוצלח והשתתקות המנוע גרם לספינה להתנפץ על סלע בקרבת החוף ולטביעתה תוך פחות משעה. שמונה מעפילים נספו, היתר ניצלו בקפיצה אל הסלע.

'הגדעוני' הצליח לתקן את המשדר שניזוק ולשדר ל'מוסד' ביוון. הצי הבריטי נענה לבקשה לפנות את המעפילים מהאי הצחיח. כעבור שלושה ימים הופיע מעל האי מטוס בריטי והצניח ציוד ומזון. משחתת יוונית הגיעה לחלץ את הצוות היווני לבית חולים ברודוס. משחתות בריטיות הגיעו ב- 12 בדצמבר להעביר את המעפילים לקפריסין.

ב-1972 נאספו שרידי הנספים מהאי ע"י ספינה של חיל הים והובאו לקבורה בחיפה.

מפרט טכני

שמות קודמים	Athina
שם צופן	נסינית
שנת בניה	1893.
סוג כלי השייט	ספינה צרה וארוכה עשויה עץ בעלת שני סיפונים ותורן קדמי.
תפוסה	650 טון.
הנעה	מנוע קיטור מונע על ידי פחם.
מהירות	7 קשרים.

רכש והכנה

הרוכש	'המוסד לעלייה ב', באמצעות 'האווז' - סוכן ספינות יווני בשם גאגאניס. נרכשה באמצעותו ונרשמה על שם חברה פנמית – Caribian Atlantic Shipping.
מקום הרכישה	יוון.
נתיב שייט לנמל ההכנה	לאחר שנמשתה ותוקנה, הפליגה לפטרס (Patrai).
גילוי בריטי בשלב זה	הבריטים גילו את דבר הכנותיה להפלגה.
צוות ההכנה	צוות מקומי יווני, מלווי הספינה ואנשי המוסד במקום.
ארגון הספינה להעפלה	הכנותיה נמשכו חודש וחצי. נבנתה קונסטרוקציה ועליה דרגשים ללינה. היו שלוש סירות ל-22 איש. כדי להתחמק מהפיקוח הבריטי, הייתה הספינה מוברחת אל אחד האיים מדי פעם. לספינה הובאו דלק ל- 30 יום, 45 טון מים, ומזון ל- 25 יום.

צוות ומלווים

מפקד הספינה	גד לסקר – פלי"ם, שעלה לספינה עם המלווים הנוספים ביוגוסלביה.
מלווים נוספים	צבי טייטל, דוד באומגרטן–בוסתנאי – פלי"ם.
גדעונים	אברהם ליכובסקי, עלה לספינה במימי יוון בדרכה ליוגוסלביה.
מכשיר קשר	שני מכשירי קשר וכלי עבודה הובאו מאיטליה על ידי ארבעת המלווים, שהגיעו מאיטליה בספינה של האווז ועלו על 'רפיח', שהמתינה באחד האיים לאחר שנסתיימו הכנותיה. היו אלה שני מקלטים צבאיים איטלקיים מסוג 'דוקטי'. כמו כן היו משדרים תוצרת עצמית, שנבנו באיטליה ופעלו בגלים כפולים עם גביש אחד של 7,000 ק"ס לכל מכשיר כגל ראשי, וגבישים של 4,000 ו- 6,000 ק"ס.
רב חובל	יווני בשם אכסאכופולוס.
צוות	16 מלחים ומכונאים יוונים.

העלאת מעפילים

נמל / אזור ההעלאה	בקאר, יגוסלביה.
יחס השלטונות	שיתפו פעולה בגלוי ובאופן הדוק וידידותי. סייעו בקליטת המעפילים לפני עלותם לספינה.
מספר מעפילים	785
מוצא ושיוך תנועתי	ארצות מזרח אירופה, רובם בודדים לא מאורגנים בתנועה. היו שני גרעינים חלוציים. מהם 50 קשישים, 80 ילדים. השאר בגילאים שונים – גברים ונשים כמות שווה.
מחנה המעפילים	זאגרב, בלגראד ומחנה באיזור ההעמסה.
דרך הגעה לאזור העלאה	ברכבת.
העלאה	באופן גלוי ומסודר בפיקוח השלטונות, בשעות הערב.
ארגון הספינה	מונו סדרנים שהיו אחראים לניקיון, לחלוקת מזון וכד'.

ההפלגה

תאריך ההפלגה	26 בנובמבר 1946.
נתיב ההפלגה	הים היה סוער, ולא ניתן היה לצאת לים הפתוח במשך חמישה ימים. לכן שטו בתעלות פנימיות, ואחר כך דרך כרתים, קמילה, סטמפליה, סירינה.
אירועים בדרך	בקמילה אמור היה להמתין כלי שיט קטן, שאליו יעברו הימאים הזרים, פרט לארבעה, וכן יועברו 20 טון דלק מיותר. בגלל סערה שפרצה לא נמצא הכלי בקמילה. על כן הוחלט להפליג לאי סירינה ולחפשו שם. הסערה התגברה, ולכן מצאו מחסה בנמל סטמפליה צפונית לסירינה. ב- 8 בדצמבר הגיעה הספינה לסירינה. כלי השיט הקטן לא נמצא. בגלל הסערה, בחר הקפטן להיכנס למפרץ הגדול והבלתי מוגן כדי להטיל בו עוגן. תוך כדי ניסיונות להטיל עוגן נתקלה הספינה בסלעים, ומים החלו לחדור לתוכה. האנשים קפצו מתוכה אל החוף, ותוך 45 דקות היא טבעה. שמונה מעפילים ניספו.

עימות עם הבריטים

גילוי וליווי בריטי	הבריטים נתבקשו ע"י הסוכנות היהודית לסייע. למחרת הטביעה, ב- 05:00, הופיע מטוס בריטי מעל האי. ביום השלישי לשהותם הופיע מטוס נוסף שהצניח מזון, בגדים, שמיכות ותרופות.
הכנות לעימות והוראות	ניתנו הוראות שגרתיות לעימות: לפנות את הסיפון מאנשים, לא לשוחח עם הבריטים, להתנגד להפליג לקפריסין, אך לא לסכן את יציבות הספינה. בתחום המים הטריטוריאליים יש להשליך עוגן ולהתנגד להשתלטות.
העימות ותוצאותיו	לא היה עימות בגלל טביעת הספינה. באמצעות אלחוט ביקשו עזרה בריטית או יוונית. האלחוטאי הצליח לחלץ את מכשירי הקשר לפני טביעת הספינה ולהקים תחנת אלחוט, שבאמצעותה התקשר למרכז המוסד כדי שישלחו עזרה. לפני שחולצו מן האי הושלכו המכשירים לים.

חילוץ מלווים

הוראות והכנות לחילוץ	להתערב בין המעפילים.
החילוץ	המלווים עלו על המשחתת 'שברון' יחד עם המעפילים. חולים ופצועים הועברו ע"י משחתת יוונית לרודוס.

תוצאות

לאן הגיעו המעפילים	באמצעות נחתת טנקים שהמתינה בכרתים הם הועברו לקפריסין.

שונות

החשבון הכספי להוצאות של הבריטים הועבר.... לאדמיראליות בלונדון.